

MA02 2023-11-13

LANDINFORMATION

Serbien

Underlag till bedömning av ursprungsländer (version 2.0)

2025-02-25

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Den här rapporten är framtagen av Migrationsverket i linje med [EUAA:s metodologi för framtagande av landinformation](#) (2023). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Migrationsverket: Landinformation: Serbien. Underlag till bedömning av ursprungsländer (version 2.0)

Framställd av: Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys –
Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys.

Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2025.

Datum: 2025-02-25

Innehållsförteckning

1.	Inledning	6
1.1	Tidigare versioner.....	6
1.2	Om rapporten och dess syfte	6
1.3	Internationella index och EU-praxis.....	6
2.	Den serbiska staten	7
2.1	Nationell suveränitet.....	7
2.2	Territoriell kontroll och interna oroligheter.....	8
2.3	Statsskick.....	8
2.3.1	Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet.....	8
2.3.2	Folkets delaktighet och förtroende	10
2.3.3	Politisk situation och stabilitet.....	10
3.	Allmänna fri- och rättigheter	11
3.1	Politiska rättigheter.....	11
3.2	Religionsfrihet	14
3.3	Etniska minoriteter	15
3.4	Utsatthet på grund av kön.....	16
3.5	Hbtqi-personer.....	18
3.6	Personer med funktionsnedsättning.....	20
3.7	Barn	21
3.8	Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet.....	24
3.8.1	Dödsstraff	24
3.8.2	Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.....	24
3.8.3	Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar	25
3.8.4	Miljökatastrofer	25
4.	Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter	25
4.1	Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet	25
5.	Non-refoulement	30

Källförteckning	32
Elektroniska källor	32
Bilaga	37

1. Inledning

1.1 Tidigare versioner

Denna rapport publicerades första gången den 18 september 2020. Migrationsanalys gör en årlig översyn och uppdaterar om något väsentligt i landet har förändrats eller om något i övrigt skett som på grund av sin vikt och potential bör komma rättsavdelning till del. Denna version är en grundlig uppdatering av samtliga avsnitt och rapporten har försetts med aktuella referenser.

Version	Titel	Datum	Rapportnummer
1.0	Serbien. Underlag till bedömning av säkra ursprungsländer	2020-09-18	45545
1.1	Serbien. Underlag till bedömning av säkra ursprungsländer	2022-04-29	46882
1.2	Serbien. Underlag till bedömning av säkra ursprungsländer	2023-06-01	47594

1.2 Om rapporten och dess syfte

Rapporten är framtagen efter en beställning av Migrationsverkets rättsavdelning och har i syfte att vara ett underlag för upprättandet av en förteckning över säkra ursprungsländer. Underlaget omfattar ett antal faktorer som enligt bilaga 1 till det omarbetade asylprocedurdirektivet ska bedömas för att avgöra om ett land är ett säkert ursprungsland.¹ Dessa faktorer är relaterade till bl.a. ett lands funktionalitet som rättsstat och skyddet för medborgerliga fri- och rättigheter. Underlaget i sig utgör en översiktlig beskrivning av dessa områden, men löpande hänvisas till relevant och specifik rapportering som ger en mer ingående förståelse för den aktuella situationen.

Migrationsanalys tar inte ställning till om Serbien är att betrakta som ett säkert ursprungsland eller inte.

1.3 Internationella index och EU-praxis

Tabellen här nedanför ger en överblick över hur Serbien rankas i en rad internationellt välrenommerade index. Den visar också vilka EU-länder som har fört upp Serbien på en nationell lista över säkra ursprungsländer. Sammanvägda kan de ses som indikatorer på situationen i landet. Det är dock viktigt att notera att indexen skiljer sig åt i vad de mäter. I en internationell jämförelse mäter Bertelsmann Stiftung graden av demokrati och marknadsekonomi, Economist Intelligence Unit likaså graden av demokrati, World Justice Project rättsstatens utveckling inom ett

¹ EU, Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, 2013-06-26, [url](#)

antal områden och Freedom House allmänna rättigheter. Siffrorna som redovisas är de som var aktuella vid rapportens framtagande.

Serbien i internationella index ²		Serbien som säkert ursprungsland ³
Bertelsmann Stiftung (1–10) ⁴	6,35	Belgien Cypern Estland Frankrike Italien Kroatien Luxemburg Nederländerna Slovenien Sverige Tjeckien Tyskland Ungern Österrike
Economist Intelligence Unit (0–10)	6,33	
World Justice Project (0–1)	0,48	
Freedom House (0–100)	57	

2. Den serbiska staten

2.1 Nationell suveränitet

Republiken Serbien är en suverän stat på Balkan som utgörs av delar av det som en gång var Jugoslavien. Efter Jugoslaviens sönderfall i början på 1990-talet ingick Serbien i en federation tillsammans med Montenegro. Under 1998 eskalerade etniska spänningar i den serbiska provinsen Kosovo som efter ingripande av Nato ledde till att provinsen år 1999 sattes under förvaltning av FN. I juni 2006 lämnade Montenegro federationen samtidigt som det serbiska parlamentet deklarerade Republiken Serbien som successionsstat till statsförbundet. I februari 2008 deklarerade Kosovo sig självständigt.⁵ Kosovos självständighet är inte erkänd av Serbien och världssamfundet är splittrat i frågan.⁶ Sverige erkänner Kosovos självständighet sedan 4 mars 2008.⁷ Ett ramavtal om normaliserade förbindelser mellan Serbien och Kosovo upprättades i april 2013, och fortsatt dialog sker kontinuerligt, under facilitering av EU.⁸ Förhållandet till Kosovo är dock alltjämt politiskt spänt. Kosovos ovilja att ge ökad autonomi till dess etniskt serbiska befolkning är en politisk stöttesten.⁹ I september 2023 genomförde serbisk paramilitär en operation i de

² Inom parentes indikeras de värden skalorna baseras på, från sämsta till bästa möjliga poäng.

³ EUAA, datavisualisering över vilka länder som implementerar konceptet av säkra ursprungslander, [url](#) (hämtad 2024-12-19)

⁴ Bertelsmann Stiftung mäter flera olika parametrar i sina årliga rapporter, denna siffra avser den politiska utvecklingen (eng. "political transformation").

⁵ Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Modern historia, 2023-03-27, [url](#)

⁶ World Population Review, Countries that Recognize Kosovo 2024, [url](#)

⁷ World Population Review, Countries that Recognize Kosovo 2024, [url](#)

⁸ UI, Landguiden, Modern historia, 2023-03-27, [url](#); EU-kommissionen, Commission Staff Working Document. Serbia 2024 Report, 2024-10-30, [url](#), s. 3

⁹ International Crisis Group, Toward Normal Relations between Kosovo and Serbia, 2024-01-30, [url](#)

norra delarna av Kosovo. Statlig serbisk inblandning i händelsen har inte bekräftats. Sammandrabbningarna ägde rum mot bakgrund av att Kosovos regering tillsatt etniska albaner på borgmästarposter i den serbiskdominerade norra delen, efter val som serberna bojkottade. Både de politiska tillsättningarna och det paramilitära angreppet har fördömts av väst.¹⁰ Incidenten i september 2023 ledde till en förstärkt militär närvaro av serbiska styrkor nära den kosovanska gränsen. Den militära upptrappningen kritiserades hårt både från EU och från USA vilket ledde till att Serbien sedan retirerade sina styrkor.¹¹

Anslutningsförhandlingar om Serbien som kandidatland för inträde i EU pågår sedan 2014. De områden som främst behöver åtgärdas för att föra inträdesförhandlingarna framåt är enligt EU-kommissionen reformer av rättsväsendet och en normalisering av förhållandet till Kosovo.¹² De senaste åren har oro uttryckts över vad man från EU-håll beskriver som en negativ demokratisk trend. Även om Serbien nu anslutit sig till EU:s sanktioner mot Ryssland följer landet inte övriga västländers övriga restriktiva åtgärder mot Ryssland och har upprätthållit relationer på hög nivå med landet. Detta i kombination med fortsatt obstruktion till Kosovos ambitioner att ansluta sig till en rad internationella organisationer har medfört ett allt mer komplicerat förhållande till Bryssel.¹³

2.2 Territoriell kontroll och interna oroligheter

Serbien utövar effektiv kontroll över sitt territorium med undantag för Kosovo som Serbien alltjämt betraktar som en del av landet. Utöver frågan om Kosovos status finns inga allvarliga utmaningar mot den serbiska statsbildningen. Politiska grupperingar med separatistisk agenda existerar men har mycket lite stöd bland befolkningen.¹⁴

2.3 Statsskick

2.3.1 Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet

Serbien är en parlamentarisk republik som styrs enligt 2006 års konstitution som föreskriver maktdelning mellan den dömande, exekutiva och lagstiftande makten.¹⁵

Presidenten är statschef och utses i allmänna val för en mandatperiod omfattande fem år.¹⁶ Presidentens exekutiva befogenheter är relativt begränsade och rollen

¹⁰ International Crisis Group, Northern Kosovo: Asserting Sovereignty amid Divided Loyalties, 2024-04-02, [url](#); Europaparlamentet, Serbia and Kosovo must work to de-escalate the situation in northern Kosovo, 2023-10-19, [url](#); UI, Landguiden, Serbien – utrikespolitik och försvar, 2024-09-09, [url](#)

¹¹ The Guardian, Serbia pulls some troops back from Kosovo border after warning from US, odaterad, [url](#); Europaparlamentet, Serbia and Kosovo must work to de-escalate the situation in northern Kosovo, 2023-10-19, [url](#)

¹² EU-kommissionen, Commission Staff Working Document. Serbia 2024 Report, 2024-10-30, [url](#), s. 3

¹³ Euronews, Serbia needs to align further with the EU; Commissioner Várhelyi tells Vučić in Belgrade, 2024-05-14, [url](#); EU-kommissionen, Commission Staff Working Document. Serbia 2024 Report, 2024-10-30, [url](#), s. 3

¹⁴ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, [odaterad] [url](#), s. 7

¹⁵ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#)

¹⁶ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#), art. 116

framför allt ceremoniell.¹⁷ Den huvudsakliga verkställande makten ligger hos regeringen, och premiärministern ska vara dess främsta företrädare. Premiärministern föreslås av presidenten och godkänns av parlamentet.¹⁸ I sin tur föreslår premiärministern regeringens sammansättning för parlamentet som godkänner tillsättningen av ministrar.¹⁹

Parlamentet innehar den lagstiftande makten och dess 250 ledamöter tillsätts genom allmänna val vart fjärde år.²⁰ Parlamentets interna sammansättning består av talman, biträdande talman, generalsekreterare, parlamentsgrupper, delegationer och parlamentskommissioner.²¹ Parlamentet har även ett tillsynsmandat över arbetet inom regeringen, nationalbankens direktör, ombudsmannen och andra statsgrenar.²²

Statliga myndigheter ska verka oberoende och arbetet styras av konstitutionen och lagen. Regeringen kan dock utfärda beslut och instruktioner till myndigheterna för att implementera gällande rätt.²³

Konstitutionsdomstolen prövar rättsakters legalitet, besluten är bindande för statsförvaltningen, domstolssystemet inkluderat.²⁴ Domstolen består av femton domare som väljs för en period omfattande nio år. Fem av domarna utses av parlamentet, fem av presidenten och ytterligare fem av högsta domstolen.²⁵

I stora drag överensstämmer de formella bestämmelserna med hur makten och politiken utövas i praktiken. Det finns dock vissa områden där den praktiska efterlevnaden av det konstitutionella ramverket har ifrågasatts. Det politiska systemet fortsätter att vara kraftigt dominerat av president Vučić genom hans mandat som president och samtidigt kontroll över det styrande partiet SNS (Serbiska framstegspartiet). Effektiviteten i parlamentets tillsynsmandat är alltjämt begränsad och statusen för konstitutionella kontrollinstitutioner som ombudsmannen och kommissionären för offentlig information blir allt mer symbolisk.²⁶ I sin senaste rapport om Serbien uppger EU-kommissionen att det politiska klimatet starkt präglas av kraftiga motsättningar mellan den regerande majoriteten och oppositionen och att det från majoritetens sida finns tendenser till att missbruka sin position i det dagliga parlamentariska arbetet. Vidare identifierade kommissionen ett behov av att systematisera

¹⁷ UI, Landguiden, Serbien – Inrikespolitik och författning, 2024-11-18, [url](#); Europaparlamentet, Serbia at risk of authoritarianism?, odaterad, [url](#)

¹⁸ Serbien, The President of the Republic of Serbia, Responsibilities, odaterad, [url](#)

¹⁹ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, art. 127, [url](#)

²⁰ Republic of Serbia, Parliamentary Elections, odaterad, [url](#)

²¹ Serbien, National Assembly of the Republic of Serbia, Composition, odaterad, [url](#)

²² Serbien, National Assembly of the Republic of Serbia, Jurisdiction, competences and duties of the National Assembly, odaterad, [url](#)

²³ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, art. 107, 123, 124, 136, [url](#)

²⁴ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#), art. 167–169, 171

²⁵ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#), art. 172

²⁶ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, odaterad, [url](#), s. 4

och integrera civilsamhället i den politiska processen samt att genomförandet av allmänna val krävde väsentliga förbättringar och ytterligare reformer.²⁷

2.3.2 Folkets delaktighet och förtroende

Generellt sett accepterar allmänheten demokratiska normer, demokratiska processer och det konstitutionella ramverket. En majoritet av den serbiska befolkningen uttrycker att demokrati är det bästa politiska systemet för landet.²⁸ Allmänhetens förtroende för de konstitutionella institutionerna och de politiska institutionerna är dock lågt. Av en undersökning som genomfördes 2022 av CRTA (Center for Research, Transparency and Accountability), en politiskt oberoende serbisk organisation, är parlamentet och regeringen de institutioner som åtnjuter lägst förtroende bland befolkningen.²⁹

Det serbiska politiska systemet är pluralistiskt och allmänna val genomförs kontinuerligt. Nya politiska partier har inga svårigheter att etablera sig men det styrande partiet SNS har allt mer systematiskt missbrukat sin ställning och försvårat oppositionens möjligheter att nå faktiska valframgångar. Det senaste valet till parlamentet, det tredje på mindre än fyra år, hölls i december 2023 och den styrande SNS-koalitionen fick en absolut majoritet i parlamentet.³⁰ Det senaste presidentvalet hölls i april 2022 och vanns av den sittande presidenten Vučić med ett valdeltagande på ca 60 procent.³¹

2.3.3 Politisk situation och stabilitet

Historiskt har Serbien haft fredliga politiska maktskiften.³² De senaste årens politiska fokus har legat på att förbereda de politiska och administrativa systemen för en framtida EU-integration sedan Serbiens formella ansökan år 2009.³³ Frågan om EU-medlemskap har lett till splittringar mellan partier, särskilt med anledning av delade meningar kring hur man ska förhålla sig till Kosovo där en neutraliserad relation är en förutsättning för ett framtida medlemskap.³⁴

Sedan 1990-talet har olika politiska partier kunnat delta i relativt fria val.³⁵ Serbiska framstegspartiet (SNS) och Vučić – som för närvarande innehar presidentposten – har dominerat serbisk politik sedan 2012, och partiet fick egen majoritet i parlamentet efter valet 2023.³⁶

Under senare år har landet sett en fortsatt negativ trend vad gäller demokratisk utveckling där regeringen och SNS anklagas för att urholka politiska och civila rättigheter. Genom sin position som både president och ordförande för SNS har Vučić

²⁷ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document. Serbia 2024 Report, 2024-10-30, [url](#), s. 4–5

²⁸ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, odaterad, [url](#), s. 16

²⁹ CRTA, Summary: Audit of political engagement in Serbia 2022, odaterad, [url](#), s. 7–8

³⁰ Freedom house, Freedom in the world 2024 – Serbia, odaterad, [url](#)

³¹ OSCE, Presidential and early parliamentary elections, 3 april 2022, odaterad, [url](#)

³² UI, Landguiden, Serbien – modern historia, 2023-03-27, [url](#)

³³ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, odaterad, [url](#), s. 6; UI, Landguiden, Serbien – utrikespolitik och försvar, 2024-09-09, [url](#)

³⁴ UI, Landguiden, Serbien – inrikespolitik och författning, 2024-11-18, [url](#)

³⁵ UI, Landguiden, Serbien – demokrati och rättigheter, 2024-07-05, [url](#)

³⁶ UI, Landguiden, Serbien – inrikespolitik och författning, 2024-11-18, [url](#)

en unik möjlighet att kontrollera och manipulera det politiska landskapet och därmed kraftigt försvåra möjligheterna för oppositionen att nå valframgångar. Såväl nationella som internationella valobservatörer rapporterade en rad oegentligheter i samband med kampanjen inför och under parlamentsvalen 2023. Dessa omfattade bland annat oproportionerligt mediafokus för SNS, missbruk av offentliga administrativa resurser till förmån för SNS samt ett utnyttjande av Vučić presidentpost på ett sätt som i praktiken suddat ut skillnaden mellan staten och SNS.³⁷ Det sistnämnda är ett tema även i de rekommendationer som Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) lämnat i samband med det senaste årets valobservationsmissioner, och gäller såväl lokala som nationella val.³⁸

De politiska spänningarna har ökat under de senaste åren, och de senaste valen genomfördes under intensiv politisk polarisering. Oppositionskoalitionen hade under en period i slutet av 2023 viss medvind och organiserade omfattande protester i Belgrad efter parlamentsvalen.³⁹ Koalitionen föll dock samman inför lokalvalen i juni 2024 på grund av skiljaktigheter kring huruvida man skulle bojkotta valen helt.⁴⁰

3. Allmänna fri- och rättigheter

3.1 Politiska rättigheter

Grundläggande demokratiska fri- och rättigheter såsom tanke- och yttrandefrihet, pressfrihet, församlingsfrihet och föreningsfrihet åtnjuter ett grundlagsskydd i konstitutionen. Församlings- och föreningsfriheten respekteras generellt, däremot rapporteras om en utveckling som påverkar yttrandefriheten och pressfriheten i en negativ riktning.⁴¹

Serbien har ett stort medielandskap med omkring 2 500 registrerade medieföretag.⁴² Under senare år har internationella observatörer noterat en tillbakagång vad gäller mediernas frihet och oberoende i Serbien till följd av politiskt inflytande, bristande transparens vad gäller ägandeförhållanden och journalister som möter hot, påtryckningar, rättsprocesser och attacker. Lokal och regional media är beroende av offentlig finansiering, vilket tillåter politiska aktörer att påverka innehållet.⁴³ Statlig finansiering till media tenderar att gå till regeringstroga medier och det fö-

³⁷ Freedom House, *Freedom in the world 2024 – Serbia*, odaterad, [url](#)

³⁸ OSCE, *ODHIR election observation mission final report*, odaterad, [url](#), s. 13–14

³⁹ Al Jazeera, *Thousand protest in Serbia alleging election fraud by governing party*, 2023-12-30, [url](#)

⁴⁰ Balkan Insight, *Serbia Opposition’s collapse will cost it dearly in elections*, 2024-04-26, [url](#)

⁴¹ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), *Constitution of the Republic of Serbia*, [url](#), art. 46, 50, 54, 55; United States Department of State (USDOS), *USDOS 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#), s. 12, 20; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 10; FN, *Human Rights Council, Visit to Serbia and Kosovo Report of the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of the Right to Freedom of Opinion and Expression*, 2024-05-02, [url](#), s. 1

⁴² Reportrar utan gränser (RSF), *Serbia*, odaterad, [url](#)

⁴³ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 10

rekommer rapporter om att medier tillämpar självzensurering till följd av ekonomiska påtryckningar och därmed avstår från att publicera regeringskritiskt material.⁴⁴ Under senare år har det skett en ökning av påtryckningar, hot och attacker mot journalister, och rättsprocesser kopplade till våldsbrott eller hot mot journalister beskrivs som sporadiska och utdragna. Det har också skett en ökning av attacker från partiföreträdare och regeringsvänliga media mot enskilda journalister, bl.a. förekommer ett ökat strategiskt användande av stämningar i form av anklagelser om ärekränkning i syfte att avskräcka från kritisk rapportering om t.ex. organiserad brottslighet och maktmissbruk. Det rapporteras därtill om ”trollanvändning” med kopplingar till det styrande partiet SNS. Utvecklingen har lett till medias minskade pluralism och självständighet.⁴⁵

EU rapporterar om ett ökat problem med utländsk informationsmanipulation och inblandning, främst märkbart i kontexten av Rysslands aggressionskrig mot Ukraina.⁴⁶ Exempelvis har statskontrollerade Russia Today en filial i Belgrad och ryskvänlig propaganda återfinns även i nationell media.⁴⁷ Reformen i lagstiftningen har också mött kritik för att öppna upp bland annat rysk desinformation och propaganda.⁴⁸

Serbiens tillsynsmyndighet för elektronisk media (REM) med ansvar för att bland annat ge sändningstillstånd till radio och tv anklagas för att ge fördelaktig behandling till regeringsvänliga kanaler.⁴⁹ Det förekommer en orättvis och politiskt driven fördelning av nationella sändningslicenser och myndigheten misslyckas med att till fullo utöva sitt mandat för att skydda mediepluralism. Därtill finns allvarliga farhågor om dess oberoende.⁵⁰

Det serbiska civilsamhället är aktivt och innehåller ett stort antal och varierande organisationer, föreningar och medborgarinitiativ.⁵¹ Även situationen för civilsamhällesorganisationer och icke-statliga organisationer rapporteras dock ha försämrats, och de kan stå inför ekonomiska utmaningar och utsättas för påtryckningar i

⁴⁴ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 15–16; Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#); Reportrar utan gränser (RSF), Serbia, odaterad, [url](#)

⁴⁵ Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#); Freedom House, Freedom in the World 2024 – Serbia, 2024, [url](#); EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 18; Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 10; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 17–19; Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 20, 21

⁴⁶ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 6

⁴⁷ RSF, Serbia, odaterad, [url](#)

⁴⁸ RSF, Serbia must revise the media reforms to respond to disinformation challenges in line with EU calls, 2023-11-14, [url](#)

⁴⁹ Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#); Freedom House, Freedom in the World 2024 – Serbia, 2024, [url](#); USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 16

⁵⁰ Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#); Freedom House, Freedom in the World 2024 – Serbia, 2024, [url](#); EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 15

⁵¹ Utrikesdepartementet (UD), Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 8

form av omfattande kritik och hatfull retorik från regeringsföreträdare och regeringstroga medier.⁵² Flera medier har publicerat artiklar som anklagar civilsamhällesaktivister för att vara landsförrädare, och icke-statliga organisationer och deras anställda utsätts för frekventa hot som ofta speglar den retorik som används av offentliga personer. Det rapporteras om icke-statliga organisationer som utsätts för riktade överbelastningsattacker avsedda att otillgängliggöra deras webbsidor. Där till rapporteras om statligt sponsrade spionprogram (*spyware*) och övervakning av civilsamhällesaktivister. Det rapporteras också om en ökande etablering av statligt organiserade civilsamhällesorganisationer.⁵³

År 2023 infördes tillägg till medielagstiftningen för att bättre överensstämja med EU:s regelverk och europeiska standarder, men ytterligare tillägg behövs för full efterlevnad.⁵⁴

För mer information om politiska rättigheter i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Amnesty International, *The State of the World's Human Rights; Serbia 2023*, 2024-04-24, [url](#)
- Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023*, 2024, [url](#)
- Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#)
- EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document. Serbia 2024 Report*, 2024-10-30, [url](#)
- Freedom House, *Nations in Transit 2024 – Serbia*, 2024-04-11, [url](#)
- Freedom House, *Freedom in the World – Serbia*, 2024-02-29, [url](#)
- Human Rights Watch, *World Report 2023: Serbia/Kosovo*, 2024-01-11, [url](#)
- Utrikesdepartementet (UD), *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#)
- United States Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices: Serbia 2023*, 2024-04-23, [url](#)

⁵² UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#), s. 1, 8; Freedom House, *Nations in Transit 2024 – Serbia*, 2024, [url](#); Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, *Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023*, 2023-09-06, [url](#), s. 18-19; EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 4

⁵³ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 31; Amnesty International, *Serbia: Civil society threatened by spyware*, 2023-11-28, [url](#); UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#), s. 8; USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#), s. 19, 35; Amnesty International, *Serbia: Civil society threatened by spyware*, 2023-11-28, [url](#); Freedom House, *Freedom in the World 2024 – Serbia*, 2024, [url](#); Freedom House, *Nations in Transit 2024 – Serbia*, 2024, [url](#)

⁵⁴ EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia*, 2024-07-24, [url](#), s. 1

3.2 Religionsfrihet

Den serbiska konstitutionen garanterar religionsfrihet, vilket respekteras på ett generellt plan. Konstitutionen innehåller därtill uttryckligt förbud mot införandet av en statsreligion. Religionsutövning är tillåten enskilt eller i grupp och det finns inga krav på att religiösa grupper behöver registrera sig. Religionsfriheten kan endast inskränkas genom lagstiftning i syfte att skydda liv eller hälsa, ett demokratiskt samhälle, fri- och rättigheter garanterade i konstitutionen, allmän ordning eller för att förhindra religiösa eller etniska hatbrott.⁵⁵ I antidiskrimineringslagstiftningens anges religiös tillhörighet som diskrimineringsgrund.⁵⁶

Det finns inga uppgifter som tyder på att den serbiska staten inskränker religionsfriheten. Den serbisk-ortodoxa kyrkan har dock en dominerande ställning i samhället och trots att kyrka och stat är separerade i grundlagen fungerar den serbisk-ortodoxa kyrkan i praktiken som en statskyrka, som finansieras och administreras av justitieministeriet. Kyrkolagen delar därtill upp religiösa grupper i trossamfund och traditionella religiösa grupper, där de senare får vissa förmåner på exempelvis skatteområdet.⁵⁷

I viss utsträckning kan religiösa samfund som inte är registrerade stöta på administrativa problem i form av exempelvis svårigheter att öppna bankkonton eller på annat sätt teckna firma. Därtill får endast registrerade religiösa samfund bygga nya tillbedjansplatser, äga egendom eller ta emot statligt stöd för sina aktiviteter.⁵⁸ Representanter från flera religiösa grupper uppger att regeringen behandlar den serbisk-ortodoxa kyrkan mer fördelaktigt, bland annat lyfts som exempel beviljandet av ekonomiskt stöd för byggandet av en stor katedral i Belgrad.⁵⁹

Religiösa grupper rapporterade färre våldsamma incidenter år 2022 jämfört med år 2021. Antisemitiska och islamofobiska incidenter har emellertid rapporterats liksom hot och fysiska attacker mot Jehovas vittnen.⁶⁰ Mindre protestantiska och av regeringen sedda som ”icke-traditionella” religiösa grupper uppger att de stött på offentlig misstro, missförstånd och diskriminering samt uppger att de i vissa sammanhang stämplas som ”sekt”.⁶¹

Regeringen har tagit steg för att motverka våld och diskriminering mot minoritetsgrupper, däribland genom att stödja arbetet med nationella minoritetsråd samt genom att erbjuda civilkunskapsundervisning som ett alternativ till religionsundervisning i grundskolan.⁶²

⁵⁵ USDOS, 2023 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2024-06-30, [url](#), s. 1, 4, 5; Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#)

⁵⁶ Serbien, lagstiftande organ, Law on the Prohibition of Discrimination, 2009, [url](#), art. 2

⁵⁷ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 11; USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#), s. 3, 5

⁵⁸ USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#), s. 4–5; Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#)

⁵⁹ USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#), s. 1, 9–10

⁶⁰ USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#), s. 1, 11–12

⁶¹ USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#), s. 1, 12

⁶² USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 44

För mer information om religionsfrihet i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- USDOS, *2023 Report on International Religious Freedom: Serbia*, 2024-06-30, [url](#)
- USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Serbia*, 2023-05-15, [url](#)
- UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#)

3.3 Etniska minoriteter

De största minoritetsgrupperna i Serbien är ungrare, bosniaker (muslimska slaver), romer, kroater och albaner.⁶³ Etniskt ursprung, hudfärg, förfäder, ras, nationell tillhörighet och språk utgör diskrimineringsgrunder i antidiskrimineringslagstiftningen.⁶⁴ Därtill finns en särskild lagstiftning till skydd av nationella minoriteters rättigheter, och staten främjar användandet av minoritetsspråk inom utbildning, rättsväsende, kommunala och andra representativa organ.⁶⁵

Romer utgör den mest utsatta etniska minoriteten i Serbien och är enligt såväl ombudsmannen som jämställdhetskommissionären utsatta för högre grad av diskriminering och marginalisering än andra minoriteter.⁶⁶ Många romer behandlas som andra klassens medborgare och lever i ett tydligt utanförskap med diskriminering på arbetsmarknaden, i sjukvården och i utbildningsväsendet.⁶⁷ Den romska befolkningen har också drabbats oproportionerligt negativt sedan införandet av en automatiserad socialförsäkringsprocess, vilket lett till att tusentals marginaliserade individer förlorat socialförsäkring.⁶⁸

Även albaner och bosniaker är i viss utsträckning utsatta för diskriminering samt en lägre grad av politisk representation än majoritetsbefolkningen.⁶⁹ För albaner rapporteras om underrepresentation i anställning i offentlig sektor, likaså underinvestering och underutvecklad hälso- och sjukvård i områden med albansk majoritet, och det rapporteras om en passivisering av albaner i främst södra Serbien.⁷⁰

⁶³ UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#), s. 16; Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 7

⁶⁴ Serbien, lagstiftande organ, *Law on the Prohibition of Discrimination*, art. 2, [url](#)

⁶⁵ Serbien, Ministry for Human Rights, *The Law on the Protection of Rights and Freedoms of National Minorities*, 2002-02-27, [url](#); Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 7

⁶⁶ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#), s. 42

⁶⁷ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 26; UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁶⁸ Amnesty International, *Serbia: Trapped by automation: Poverty and discrimination in Serbia's welfare state*, 2023-12-04, [url](#), s. 8–9

⁶⁹ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#), s. 43

⁷⁰ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#), s. 42–43

Det förekommer ett rutinemässigt användande av hatfullt och diskriminerande språk mot minoriteter av bl.a. media och offentliga personer, däribland styrande politiker, och relevant lagstiftning för att motverka detta implementeras inte på adekvat vis.⁷¹

Serbiska staten bedriver ett aktivt arbete när det gäller att motverka våld och diskriminering mot etniska minoriteter, bland annat genom att stötta det arbete som utförs av landets numera 24 nationella minoritetsråd.⁷² Genom dessa har etniska minoritetsgrupper möjlighet att organisera sig och delta i offentligt beslutsfattande, samt bedriva visst självstyre inom områdena språk, utbildning, information och kultur.⁷³ Det finns därtill en pågående nationell strategi för social inkludering av romer för perioden 2016–2025.⁷⁴

För mer information om etniska minoriteters situation i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#)
- Europarådet, Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities, *Fifth Report submitted by Serbia Pursuant to Article 25, paragraph 2 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities*, 2022-09-01, [url](#)
- USDOS, *Country Report on Human Rights Practices: Serbia 2023, 2024-04-23*, [url](#)
- UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#)

3.4 Utsatthet på grund av kön

Serbien har ratificerat Istanbulkonventionen och FN:s kvinnokonvention (CEDAW) samt dess tilläggsprotokoll. Landet har också specifik lagstiftning för jämlikhet mellan könen och som adresserar det som lagstiftningen benämner ”våld i hemmet”.⁷⁵ Antidiskrimineringslagstiftningen anger kön som diskrimineringsgrund.⁷⁶ År 2021 antog Serbien en ny jämställdhetslag och man har antagit ett tillägg till vallagen vilken tvingar politiska partier att vallistor ska innehålla namn på minst 40 procent kvinnor.⁷⁷ Inom maktområdet går jämställdhetsutvecklingen snabbast, vilket tillskrivs ovan nämnda juridiska ändringar. År 2023 var 87 av 250

⁷¹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 43; USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#), s. 10

⁷² USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 44

⁷³ Serbien, Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15, [url](#), s. 13; UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁷⁴ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁷⁵ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 37; UN-WOMEN, Serbia, odaterad, [url](#)

⁷⁶ Serbien, lagstiftande församling, Law on the Prohibition of Discrimination, art. 2, [url](#)

⁷⁷ UNWOMEN, Serbia, odaterad, [url](#); Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 26

(35 procent) av ledamöterna i det nationella parlamentet kvinnor, likaså var 10 av 29 ministrar kvinnor, inkluderat premiärministern och vice premiärministern.⁷⁸

Trots åtgärder för att stärka jämlikhet mellan könen är kvinnor fortsatt underrepresenterade på beslutsfattande positioner i samhällets samtliga ekonomiska, politiska och sociala sfärer.⁷⁹ Kvinnor utsätts för diskriminering, såväl i hemmet som på arbetsmarknaden, inom rättsväsendet och i frågor rörande äktenskap, skilsmässor och vårdnadsfrågor.⁸⁰ Det förekommer även löneskillnader mellan kvinnor och män för likvärdigt arbete.⁸¹ Patriarkala stereotyper bedöms hindra utvecklingen mot ökad jämställdhet.⁸²

Våld i nära relationer är utbrett och drabbar i första hand kvinnor. Studier pekar på att varannan kvinna i Serbien någon gång har drabbats.⁸³ Antalet anmälningar om våld i hemmet är på uppgång, vilket enligt landets jämställdhetskommisionär tyder på att kvinnor blivit mer benägna att anmäla våldsbrott.⁸⁴ Samtidigt rapporteras att kvinnor ofta inte anmäler våldsbrott på grund av rädsla för förövaren, stigma, ekonomisk utsatthet och en misstro till institutioner.⁸⁵ Det förekommer att könsrelaterade brott utreds som andra typer av brott, varför statistiken inte bedöms spegla verkligheten.⁸⁶ Trots att våld i hemmet är straffbart med fängelse och att gällande lag ger kvinnor rätt att få kontaktförbud mot förövaren upprätthålls lagen ineffektivt. Enligt media utgör våld i hemmet det tredje vanligaste brottet i landet, men ändå har mer än hälften av alla åtal om våld i hemmet sedan 2014 ogillats av domstolarna.⁸⁷ Även kvinnomord, s.k. ”femicide”, utgör ett stort problem i Serbien och under 2023 föll 27 kvinnor offer.⁸⁸ Våldtäkt är straffbart med upp till 40 års fängelse, men den serbiska brottsbalkens definition av våldtäkt – baserad på användandet av våld snarare än bristen på samtycke – särskiljer den från internationella och regionala standarder. Lagen upprätthålls därtill inte effektivt.⁸⁹

Inrikesministeriet driver en avgiftsfri telefonlinje tillgänglig dygnet runt för individer att rapportera våld i hemmet till.⁹⁰ Det finns därtill center för social välfärd med

⁷⁸ Europarådet, Comissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 26

⁷⁹ UNWOMEN, Serbia, odaterad, [url](#)

⁸⁰ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 39; UNWOMEN, Serbia, odaterad, [url](#)

⁸¹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 39

⁸² Europarådet, Comissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 26

⁸² Europarådet, Comissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 26

⁸³ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 416; UNWOMEN, Serbia, odaterad, [url](#)

⁸⁴ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 416

⁸⁵ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 38

⁸⁶ Europarådet, Comissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 29

⁸⁷ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 37–40

⁸⁸ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 417; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 39

⁸⁹ Amnesty International, The State of the World's Human Rights; Serbia 2023, 2024-04-24, [url](#); USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 36–37

⁹⁰ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 38

mandat att erbjuda stöd till våldsutsatta kvinnor och barn, av vilka många dock lider av bristande resurser. Det finns även skyddsboenden för kvinnor och barn.⁹¹

Kvinnor från marginaliserade grupper utsätts för våld och diskriminering i högre utsträckning. Endast en liten andel av romska kvinnor avslutar grundskolan och många blir bortgifta vid tidig ålder.⁹² Kvinnor med funktionsnedsättning, romska kvinnor och migrantkvinnor rapporteras därtill ha svårare att tillgå hälso- och sjukvård, i synnerhet reproduktiv och sexuell vård samt vård efter att ha utsatts för sexuellt våld.⁹³

För mer information om kvinnors situation i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#)
- Europarådet, *Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Report following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023*, 2023-09-06, [url](#)
- USDOS, *Country Report on Human Rights Practices: Serbia 2023, 2024-04-23*, [url](#)

3.5 Hbtqi-personer

Samkönat sex mellan vuxna är inte kriminaliserat i Serbien och landet har ett formellt skydd av hbtqi-personers rättigheter. Sexuell läggning och könsidentitet definieras som diskrimineringsgrunder i antidiskrimineringslagstiftningen och hatbrott med denna grund medför ett högre straffvärde enligt strafflagen.⁹⁴ Polis och företrädare för rättsväsendet utbildas i hur de ska bemöta våld och hot mot hbtqi-personer.⁹⁵

I praktiken är emellertid sexuella minoriteter i Serbien inte jämställda och implementeringen av hatbrottslagstiftningen brister. Hatbrott förekommer regelbundet och i ökande antal, dessutom till stor del utan att lagföras. Enligt företrädare för hbtqi-rörelsen klassas attacker mot hbtqi-personer i praktiken sällan som hatbrott.⁹⁶ På grund av bl.a. misstro till myndigheterna underrapporteras både hatbrott och

⁹¹ Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 32

⁹² USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 38; UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

⁹³ Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 29

⁹⁴ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 353; Serbien, lagstiftande församling, Law on the Prohibition of Discrimination, art. 54a, [url](#)

⁹⁵ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁹⁶ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 51; Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 353; ILGA Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, februari 2024, [url](#), s. 9, 128; UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17; EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 50

andra fall av våld och diskriminering mot hbtqi-personer.⁹⁷ Domstolarna förefaller därtill uppvisa en ovilja mot att tydligt kategorisera dessa brott, vilket kan ge en missvisande bild av problemets omfattning.⁹⁸ Våld och diskriminering mot hbtqi-personer ökade mellan 2021 och 2022.⁹⁹

Stora delar av det serbiska samhället är djupt konservativt, vilket hämmar modernisering och bidrar till upprätthållandet av traditionella köns- och familjeroller och livsstilar.¹⁰⁰ De senaste årens opinionsundersökningar visar dock att attityderna mot hbtqi-personer har förbättrats sedan mitten av 2010-talet. Bland annat anser två tredjedelar att fredliga Prideparader bör tillåtas i Belgrad, och 80 procent anser att hbtqi-personer borde ha åtminstone vissa av de rättigheter som presenterats i ett tidigare lagförslag rörande samkönade äktenskap. Trots detta är attityderna gentemot hbtqi-personer överlag negativa och homofobi är fortsatt utbredd. En undersökning från 2023 visar att 52 procent tror att homosexualitet är en sjukdom.¹⁰¹ Enligt tillgänglig forskning uppger majoriteten av hbtqi-personer att de utsatts för bl.a. hot, attacker och diskriminering samt drabbats av psykiska problem.¹⁰²

Det har funnits en organiserad hbtqi-rörelse i Serbien sedan 1990-talet och flera organisationer inom civilsamhället arbetar aktivt med hbtqi-relaterade frågor.¹⁰³ Pride har, bortsett från pandemiåret 2020, genomförts årligen sedan 2014 och hölls senast i september 2023. Festivalen hålls emellertid i regel med omfattande polisnärvaro och år 2022 fick huvudeventet på festivalen, Prideparaden, ställas in på grund av säkerhetsskäl, till följd av hot om våld från extremhögern.¹⁰⁴

Serbien saknar alltså lagstiftning som gör det möjligt för hbtqi-personer att ingå partnerskap, gifta sig eller adoptera, och landets president uttalade under 2023 att han inte avsåg signera den lag som tillåter samkönade äktenskap eller juridiskt erkännande av hbtqi-identiteter.¹⁰⁵ Den serbisk-ortodoxa kyrkan utövar politiskt och kulturellt inflytande och har ett stort stöd i samhället. Kyrkan motsätter sig samkönade äktenskap och spelade en avgörande roll i att ovan nämnda lagförslag sköts upp. Den har även aktivt motsatt sig Pride och lett en aggressiv mediekampanj mot paraden.¹⁰⁶

⁹⁷ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 340-341

⁹⁸ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁹⁹ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 48; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 50

¹⁰⁰ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 30

¹⁰¹ ERA, Attitudes towards LGBTIQ+ people in the Western Balkans, juni 2023, [url](#), s. 8, 39; Civil Rights Defenders (CRD), Serbia is Ready for Law on Same Sex Union, Poll Finds Strong Support for LGBTIQ+ Rights, 2021-04-02, [url](#)

¹⁰² USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 51

¹⁰³ ERA, List of LGBTI organizations in Serbia, odaterad, [url](#)

¹⁰⁴ Helsinki Committee for Human Rights in Serbia, Serbia: Geopolitical and Values-based Alignment, 2024, [url](#), s. 231; Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15, [url](#), s. 12; Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 10

¹⁰⁵ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 18; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 51

¹⁰⁶ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 8

Det förekommer hot, hatfulla uttalanden och förnedrande behandling mot hbtqi-personer av såväl statliga representanter, den serbisk-ortodoxa kyrkan, högerpolitiska partier och organisationer samt inflytelserika offentliga personer. Liknande behandling riktar sig även mot supportrar till hbtqi-rörelsen samt t.ex. journalister som rapporterar från Pride.¹⁰⁷

För mer information om hbtqi-personers situation i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#)
- Europarådet, *Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06*, [url](#)
- Helsinki Committee for Human Rights in Serbian, *Report of the Helsinki Committee, 2023. Serbia: Geopolitical and Values-based Alignment, 2024*, [url](#)
- ILGA Europe, *2023 Annual Review of the Human Rights situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia*, februari 2024, [url](#)
- LGBTI Equal Rights Association (ERA), *Attitudes towards LGBTIQ+ people in the Western Balkans: Analytical Report of Public Opinion Poll*, juni 2023, [url](#)
- USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#)

3.6 Personer med funktionsnedsättning

Det konstitutionella ramverket och kompletterande speciallagstiftning förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Detta inkluderar uttryckligen åtkomlighet till alla former av samhällsservice.¹⁰⁸ I praktiken är implementeringen på området eftersatt och personer med funktionsnedsättning utsätts för diskriminering, främst i arbetslivet och genom bristande tillgång till utbildning och hälsovård, samt genom bristande åtkomlighet till samhällsservice på grund av dåligt anpassade lokaler hos bl.a. myndigheter och sjukvårdsbyggnader.¹⁰⁹

Etablering på arbetsmarknaden underlättas av statligt stöd till de arbetsgivare som anpassar tjänster till personer med funktionsnedsättning, men anställningsgraden

¹⁰⁷ Helsinki Committee for Human Rights in Serbia, *Serbia: Geopolitical and Values-based Alignment, 2024*, [url](#), s. 232

¹⁰⁸ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#), s. 53; UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01*, [url](#), s. 19

¹⁰⁹ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#), s. 53; UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01*, [url](#), s.19; Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, *Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15*, [url](#), s. 12; Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#), s. 401–402, 406

bland funktionsnedsatta är alltför låg. Många personer med funktionsnedsättning saknar utbildning och lever i fattigdom.¹¹⁰ Personer med funktionshinder och deras familjer utsätts för stigmatisering och segregering på grund av djupt rotade fördomar och informationsbrist. Tillgången till anpassad information och kommunikation för personer med sensoriska funktionshinder brister ofta.¹¹¹

Under 2022 antogs en nationell strategi med målet att förverkliga rätten för mottagare av sociala skyddstjänster till ett liv i samhället genom avinstitutionalisering och social integration. Enligt ombudsmannen märktes dock inga framsteg i praktiken under 2023.¹¹² Många barn och vuxna med intellektuella funktionsnedsättningar lever fortsatt på institution, ibland isolerade.¹¹³

Serbien saknar statistik över hur många medborgare som lever med funktionsnedsättningar, vilket försvårar för framtagandet av adekvata regelverk och mekanismer för att skydda och stötta denna del av befolkning.¹¹⁴

För mer information om situationen för personer med funktionsnedsättning i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2022, 2023*, [url](#)
- Republic of Serbia, Protector of Citizens – Ombudsman of Serbia, *Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15*, [url](#)
- USDOS, *Country Report on Human Rights Practices: Serbia 2023, 2024-04-23*, [url](#)

3.7 Barn

FN:s konvention om barnets rättigheter med dess två tilläggsprotokoll är införlivade i den serbiska nationella lagstiftningen.¹¹⁵ Serbien saknar emellertid en heltäckande nationell lagstiftning om barns rättigheter. Den barnrelaterade agendan är istället inkorporerad i lagstiftning om t.ex. utbildning, hälsa, inrikesfrågor, rättvisa, sociala frågor, välfärd, barnskydd och andra lagar.¹¹⁶

¹¹⁰ Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#), s. 404–405; UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 19; USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#), s. 53

¹¹¹ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#), s. 53; UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 19

¹¹² Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, *Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15*, [url](#), s. 14

¹¹³ USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#), s. 54

¹¹⁴ Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#), s. 387

¹¹⁵ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹¹⁶ Eurochild, *Country Profile 2023 Serbia [odaterad]*, [url](#); EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023*, [url](#), s. 49

Medborgarskap erhålls vid födseln om en eller båda föräldrarna är serbisk medborgare, och enligt gällande lagstiftning ska alla födselar registreras i befolkningsregistret.¹¹⁷ Det föreligger systematiska hinder för registrering av födsel av barn för föräldrar utan dokument. Framför allt bland landets romska minoritet förekommer det att barn inte registreras. Det är möjligt att göra registreringen i efterhand men proceduren är komplicerad. Avsaknad av formell registrering riskerar att leda till svårigheter att få offentlig service, såsom välfärdstjänster, sjukvård och utbildning, även om tillgången i teorin även finns för oregistrerade barn.¹¹⁸

Grundskoleutbildning är gratis och obligatorisk fram till femton års ålder. Ekonomiska utmaningar och etnisk diskriminering medför emellertid att en del barn tvingas avstå skolgång. Inom den romska minoriteten och i fattiga rurala samhällen är det vanligare att flickor hoppar av skolan än pojkar, och normalt vid en tidig ålder.¹¹⁹ Romska barn i grundskolan erbjuds stipendier, trots detta är andelen som går ut grundskolan endast 61 procent och ännu lägre för romska flickor.¹²⁰ Enligt gällande lagstiftning har minoriteter rätt till utbildning på sitt modersmål, men i praktiken följs inte alltid lagstiftningen.¹²¹

Fattigdom drabbar i första hand barn från utsatta grupper, såsom romer, barn med funktionsnedsättningar, migrantbarn, barn till arbetslösa föräldrar och barn med ensamstående föräldrar.¹²² År 2021 bedömdes 27,5 procent av alla barn i Serbien leva i fattigdom, vilket är en nedgång sedan året innan.¹²³ Romska barn riskerar flera former av diskriminering som leder till fattigdom och social exklusion. De riskerar även signifikanta hinder i tillgången till sjukvård, främst på grund av bristande information och infrastruktur samt diskriminerande attityder bland de som erbjuder sjukvård.¹²⁴

Den serbiska lagstiftningen förbjuder barnmisshandel, även om något explicit förbud mot barnaga inte finns.¹²⁵ Under senare år har politiska ytterhögerrörelser börjat tona ned vikten av barns rättigheter och talar istället om föräldrars rättigheter. Trots att barnrättsorganisationer i många år propagerat för att förbjuda barnaga finns starka anti-barnrättsrörelser som ställer sig mot denna lagstiftning och istället stödjer s.k. traditionella familjevärderingar och föräldrars bestämmanderätt.¹²⁶

Barnäktenskap är inte tillåtet men är trots detta ett utbrett fenomen, framför allt inom den romska befolkningen där över hälften av alla flickor under 18 år är

¹¹⁷ Serbien, Ministry of Foreign Affairs, Citizenship, odaterad, [url](#); USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 44

¹¹⁸ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 44–45

¹¹⁹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 45

¹²⁰ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 52

¹²¹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 45

¹²² Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 373, 375

¹²³ Eurochild, Country Profile 2023 Serbia, odaterad, [url](#)

¹²⁴ Eurochild, Country Profile 2023 Serbia, odaterad, [url](#)

¹²⁵ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 16; End Corporal Punishment, Country Report for Serbia, februari 2024, [url](#); USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 45

¹²⁶ Eurochild, Country Profile 2023 Serbia [odaterad], [url](#)

gifta.¹²⁷ Översynen av lagstiftningen för att bl.a. förbjuda barnaga i familj och barnäktenskap är alltjämt pågående.¹²⁸

Enligt Unicef är Serbien ett av de länder i världen med lägst andel barn på institution. Framsteg har gjorts, bland annat genom förbud mot institutionsplacering av små barn. Trots detta förekommer företeelsen alltjämt och bland institutionaliserade barn är barn med funktionsnedsättningar överrepresenterade. Barn som lever på institution riskerar att få sina rättigheter kränkta.¹²⁹

Ombudsmannen har det formella ansvaret att övervaka att barns rättigheter tillvaratas och att lagstiftningen tillämpas ändamålsenligt.¹³⁰ Ombudsmannens klagomålsprocedur är dock inte anpassad för barn.¹³¹ Belgrade Center for Human Rights rapporterar även om brister i rättssystemet som försvårar för barns tillgång till rättvisa, hjälp och stöd. Detta gäller både barn som är brottsoffer eller själva i konflikt med lagen.¹³² Även om föreskrivna verksamheter och åtgärder för barn i allmänhet vidtas av relevanta myndigheter, består svårigheter i att lösa enskilda problem ofta i brister i lagstiftningen eller inkonsekvenser inom regelverket på området.¹³³

Ett nationellt barnrättsråd med koordinerande funktion återetablerades i mars 2023.¹³⁴ Serbien saknar dock en övergripande strategi för barns rättigheter i form av en nationell handlingsplan sedan den förra löpte ut 2015, och ett antal samstämmiga källor menar att det inte gjorts tillräckliga framsteg inom barnrättsområdet.¹³⁵

För mer information om barns situation i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Belgrade Centre for Human Rights, *Human Rights in Serbia 2023, 2024*, [url](#)
- EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023*, [url](#)
- Eurochild, *Country Profile 2023 Serbia*, odaterad, [url](#)
- Republic of Serbia, Protector of Citizens Ombudsman of Serbia, *Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15*, [url](#)
- USDOS, *Serbia 2019 Human Rights Report*, [url](#)

¹²⁷ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 46

¹²⁸ Eurochild, Country Profile 2023 Serbia, odaterad, [url](#)

¹²⁹ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 49; Unicef, Children younger than 3-years old still being placed in institutions in Serbia, 2022-07-13, [url](#)

¹³⁰ Serbien, Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Child's rights, 2012-05-28, [url](#)

¹³¹ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 367, 370

¹³² Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 367

¹³³ Protector of Citizens Ombudsman of Serbia, Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15, [url](#), s. 9; Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 347

¹³⁴ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 49

¹³⁵ Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15, [url](#), s. 9; Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 347

3.8 Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet

3.8.1 Dödsstraff

Dödsstraff avskaffades i Serbien år 2001.¹³⁶ Serbien har ratificerat flera internationella konventioner som förbjuder dödsstraff, och den serbiska konstitutionen från 2006 förbjuder dödsstraff i artikel 24.¹³⁷

3.8.2 Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

Konstitutionens artikel 25 förbjuder tortyr och inhuman eller förnedrande behandling eller bestraffning.¹³⁸

Inrikesministeriet tillåter regelbundna besök i fängelser av olika översynsorgan.¹³⁹ Europarådets kommitté mot tortyr (CPT) genomförde ett besök i Serbien under 2023. Efter besöket rapporterades att en signifikant andel av intervjuade personer uppgett att de behandlats korrekt av polisen. Det förekommer dock vittnesmål och anklagelser om fysisk illabehandling, såsom misshandel och i vissa fall elektriska chocker av brottsmisstänkta, utförd av polisofficerare vid själva gripandet eller på polisstationen, främst i Belgradområdet. Rapporten konstaterar även att polisens behandling av frihetsberövade personer, i synnerhet i Belgradområdet, inte har förbättrats sedan tidigare besök och att myndigheternas försök att bekämpa problematiken och genomföra kommitténs tidigare rekommendationer har varit bristfälliga.¹⁴⁰ Det rapporteras även om förekomst av straffrihet i fall med poliser som anklagats för fysiskt våld mot frihetsberövade.¹⁴¹ CPT rapporterade bl.a. om bristande snabbhet och noggrannhet i utredningar av påstådd misshandel samt en underlåtenhet att tillämpa lämpliga utredningstekniker.¹⁴² Under 2023 års första nio månader väcktes endast ett åtal mot en polis baserat på misstanke om att han hade begått misshandel och tortyr.¹⁴³

Det förekommer även rapportering om bristande fängelseförhållanden på ett antal håll, däribland överbeläggning, dåliga materiella förhållanden och försummelser. Brister i ungdomsfängelser lyfts specifikt. Insatser görs för att komma tillrätta med

¹³⁶ UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 8; European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI), Republic of Serbia, odaterad, [url](#)

¹³⁷ Europarådet, Chart of signatures and ratifications of Treaty 187, 2024-08-30, [url](#); Europarådet, Chart of signatures and ratifications of Treaty 114, 2024-06-14, [url](#); United Nations Treaty Collection, 12. Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aiming at the abolition of the death penalty, 2024-06-14, [url](#); Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#), art. 24

¹³⁸ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#), art. 25

¹³⁹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 7

¹⁴⁰ Europarådet, Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023, 2024-01-25, [url](#), s. 3

¹⁴¹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 6

¹⁴² Europarådet, Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023, 2024-01-25, [url](#), s. 3

¹⁴³ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 5

problemen, såsom renoveringar och nybyggen av fängelser på ett antal platser i landet.¹⁴⁴ Det rapporterades även om förekomst av kroppsbestraffningar på ungdomsfängelser.¹⁴⁵

Ombudsmannakontoret har uppgiften att vara en nationell förbyggande mekanism mot tortyr.¹⁴⁶ Under 2022 noterade ombudsmannen ett lägre antal klagomål från frihetsberövade personer jämfört med föregående år.¹⁴⁷

För mer information rekommenderas följande rapporter:

- Europarådet, *Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023*, 2024-01-25, [url](#)
- USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#)

3.8.3 Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar

Det råder inte någon inre eller yttre väpnad konflikt i Serbien och inte heller några allvarliga motsättningar som i sig eller vars effekter är att likställa eller jämföra med folkrättens klassificering av väpnade konflikter.

3.8.4 Miljökatastrofer

Det råder inte några omfattande miljökatastrofer i Serbien.

4. Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter

4.1 Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet

Migrationsanalys rapporterade 2019 om den serbiska rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet. Av rapportens slutsatser framgår bl.a. att rättsvårdande

¹⁴⁴ Europarådet, *Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023*, 2024-01-25, [url](#), s. 4; Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, *Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022*, 2023-03-15, [url](#), s.12

¹⁴⁵ Europarådet, *Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023*, 2024-01-25, [url](#), s. 4

¹⁴⁶ UD, *Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#), s. 8

¹⁴⁷ Protector of Citizens Ombudsman of Serbia, *Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022*, 2023-03-15, [url](#), s. 9,12; EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report*, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 40

myndigheter finns på plats i Serbien och åtnjuter demokratisk legitimitet och full territoriell kontroll. Åklagar- respektive domstolsväsendet finns representerat över hela Serbien. Och den serbiska polisen har ett legalt ramverk, en organisatorisk struktur och tillräckliga resurser som tillsammans borgar för att dess kapacitet kan anses vara adekvat för att möta samhällets grundläggande krav. Aspekter av kapacitets- och integritetsbrister återfanns enligt analysen emellertid i delar av systemet.¹⁴⁸

Det serbiska rättsväsendet har under senare år undergått ett substantiellt reformarbete. Under 2022 genomfördes ändringar i konstitutionen i syfte att säkra rättsväsendets opartiskhet, ansvarsskyldighet och effektivitet. Ändringarna innefattade bl.a. att domare och åklagare ska utses av ett s.k. högt juridiskt råd (HJC) respektive ett högt åklagarråd (HPC) samt en ny överklagandeprocess i förhållande till beslut fattade av dessa två organ.¹⁴⁹ Under 2023 etablerades ett HJC samt HPC enligt den nya formen. Därtill antogs implementerande lagstiftning kopplat till konstitutionsändringarna vilket utgjorde ytterligare framsteg på området. Vissa implementerande lagar återstår emellertid dock att anta.¹⁵⁰

Trots att konstitutionen garanterar ett oberoende rättsväsende respekteras detta inte på ett konsekvent sätt och systemet är mottagligt för korruption och politiskt inflytande.¹⁵¹ Det förekommer att regeringsföreträdare och parlamentariker uttalar sig offentligt rörande utredningar, domstolsprocesser och arbete som utförs av enskilda domare och åklagare. Upprätthållandet av den uppförandekod och straffpolicy som finns på plats för att motverka denna problematik brister.¹⁵² Domstols- och åklagarväsendet påverkas därtill av ineffektivitet, korruption, nepotism och bristande transparens samt är under inflytande av den verkställande branschen.¹⁵³ Det förekommer t.ex. politiskt inflytande över tillsättningar till domstolar samt externa påtryckningar gällande hur domare ska döma.¹⁵⁴ I februari 2023 beslutade den högre åklagarmyndigheten i Belgrad att omplacera två åklagare efter deras beslut om att låta gripa sex misstänkta för förskingring i ett fall med kopplingar till den offentligt ägda elkraftindustrin i Serbien. Omplaceringarna beskrivs av flertalet observatörer som politiskt motiverade.¹⁵⁵ Grundlagsreformen från 2022 och den kompletterande

¹⁴⁸ Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Lifosrapport: Serbien - rätts- och säkerhetssektorn (version 1.0), 2019-08-21, [url](#), s. 48–49

¹⁴⁹ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s.14; EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 3–5

¹⁵⁰ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 4; EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 3–5

¹⁵¹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s 9–10

¹⁵² EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 5

¹⁵³ BTI, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 3, 11–12; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 9–10

¹⁵⁴ BTI, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s.12; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 10; Civil Rights Defenders, Decline in civil rights and freedoms in Serbia, 2024-03-06, [url](#); Freedom House, Freedom in the World 2024 – Serbia, 2024, [url](#)

¹⁵⁵ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 10; EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 24

lagstiftningen som antagits under 2023 syftar bland annat till att komma till rätta med den problematik som redogörs för ovan.

Konstitutionen och regelverket garanterar därutöver tillgång till en rättvis och offentlig rättegång, vilket generellt respekteras. Däremot utgör rättegångars längd, transparens och effektivitet ett orosmoment.¹⁵⁶ Handläggningstiderna i framför allt civilmål är väldigt långa även om det kan skönjas en positiv trend i dess effektivitet. Det finns därtill allvarliga effektivitetsproblem i hanteringen av administrativa mål och konstitutionella klagomål.¹⁵⁷ Liksom nämns i rapportens ovanstående avsnitt återfinns kapacitets- och integritetsbrister, vilka kan leda till att enskilda hbtqi-personer, barn, kvinnor och romer har svårt att tillgodogöra sina rättigheter från myndigheter. Det saknas dock indikationer på att det skulle röra sig om omfattande och allvarliga systematiska tillkortakommanden.

Korruption är ett problem och finns inom många områden, med offentlig upphandling som det mest drabbade.¹⁵⁸ Det finns ett brett juridiskt ramverk och ett system på plats för att bekämpa och motverka korruption.¹⁵⁹ Rådande lagstiftning stipulerar åtal vid korruptionsfall men tillämpningen är modest. Flertalet korruptionsskandaler undviker utredning och åtal. Därtill saknar landet en nationell antikorrupsionsstrategi samt en effektiv koordinering för att bekämpa korruption. En ökning av utredningar och slutgiltiga domar i högnivåkorruption kan skönjas, däremot har antalet åtal i samma kategori minskat. Fällande domar i högprofilsärenden är fortsatt ovanligt.¹⁶⁰ Antikorrupsionsrådet är aktivt i att avslöja och analysera fall av systematisk korruption, men regeringens uppföljning av rådets upptäckter är begränsad. Rådet lider därtill av resursbrist.¹⁶¹ Det finns även en nationell myndighet för korruptionsprevention, som emellertid lider av personalbrist.¹⁶² Enligt EU har Serbien tagit steg i riktning att implementera de rekommendationer som lämnats av Group of States against Corruption (GRECO), men flertalet av dem återstår än att genomföra.¹⁶³ Enligt EU saknas en stark politisk vilja att effektivt komma tillrätta med korruptionsproblem och högnivåkorruption.¹⁶⁴ Freedom House rapporterar att

¹⁵⁶ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 10

¹⁵⁷ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 12; EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 1

¹⁵⁸ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 6; Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 37

¹⁵⁹ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 7–8

¹⁶⁰ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 9; Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 3, 12; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 31–32; EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 5–6

¹⁶¹ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 11

¹⁶² EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report, Country Chapter on the Rule of Law in Serbia, 2024-07-24, [url](#), s. 7; FN, International Covenant on Civil and Political Rights, Human Rights Committee, Concluding observations on the fourth periodic report of Serbia, 2024-05-03, [url](#)

¹⁶³ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 6

¹⁶⁴ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08 november 2023, [url](#), s. 6

visselblåsare och personal inom brottsbekämpande myndigheter som avslöjat korruption hos regeringsföreträdare har mött påtryckningar, inklusive uppsägningar och gripanden.¹⁶⁵ Lagstiftningen som avser skydda visselblåsare brister i sin praktiska tillämpning.¹⁶⁶

Liksom nämns tidigare i rapporten återfinns rapportering om grova övergrepp från polispersonal, främst i samband med frihetsberövanden och förhör. De interna kontrollmekanismerna för att möta dessa problem brister, bland annat pekas på senfärdigt agerande av utredande instans, bristande snabbhet, effektivitet och noggrannhet i utredningarna samt underlåtenhet bland åklagare att tillämpa lämpliga utredningstekniker.¹⁶⁷

Brottmålsprocesser för krigsbrott begångna under kriget på 1990-talet förekommer alltjämt, liksom att domstolar dömer i sådana ärenden.¹⁶⁸ Det rapporteras dock om fortsatt straffrihet för krigsbrott samt brister i kompensation till offer för dessa brott.¹⁶⁹ Höga statliga och politiska företrädare fortsätter att publikt nedvärdera domar från den internationella brottmålstribunalen för före detta Jugoslavien (ICTY).¹⁷⁰ Den serbiske särskilda åklagaren för krigsbrott lider av ineffektivitet och brist på transparens.¹⁷¹

Alla som anser sig ha fått sina rättigheter kränkta av staten eller dess administrativa institutioner kan upprätta en anmälan hos Ombudsmannen.¹⁷² I ett flertal fall har Ombudsmannen dock riktat kritik mot myndighetsbeslut och föreslagit åtgärder som sedan har ignorerats av såväl åklagare som parlament. Ombudsmannen, liksom andra oberoende institutioner, står under stark politisk press och har en försämrad status. Bland annat har mer regeringsvänliga tjänstemän tillsatts på poster i organisationen.¹⁷³ Det rapporteras även om att medborgare inte är tillräckligt bekanta med institutionens kompetens.¹⁷⁴ Enligt Ombudsmannen rör de flesta klagomål myndigheters brister i att tillgodose ekonomiska, civila och sociala rättigheter. Men också olika överträdelse av principen om god administration, såsom rätten till myndigheters effektiva agerande samt rätten att få beslut inom lagstadgade tidsramar. Ofördelaktiga ekonomiska och sociala ställningar märks särskilt hos sårbara sociala grupper, såsom barn, ungdomar, kvinnor, mödrar, offer för våld i hemmet, äldre, hbtqi-personer, nationella minoriteter, migranter och asylsökande.¹⁷⁵

¹⁶⁵ Freedom House, Freedom in the World 2024 – Serbia, 2024, [url](#)

¹⁶⁶ BTI, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 12

¹⁶⁷ Europarådet, Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023, 2024-01-25, [url](#), s. 3

¹⁶⁸ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 2

¹⁶⁹ Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Mijatovic, Report Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#), s. 4, 15–16

¹⁷⁰ BTI, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 40

¹⁷¹ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 3

¹⁷² Serbien, Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Complaint, 2012-07-16, [url](#)

¹⁷³ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 3, 11; UD, Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#) s. 4

¹⁷⁴ Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#), s. 5

¹⁷⁵ Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15, [url](#), s. 3

Organiserad brottslighet har fäste i Serbien, främst kopplat till migrantsmuggling och trafficking. Signifikanta ansträngningar på lagstiftnings- och institutionsområdet har gjorts och erbjuder kraftfulla verktyg för att motverka och bekämpa problematiken. Polis, säkerhets- och underrättelsetjänst försöker möta utmaningarna med organiserad brottslighet, och Serbien har ett väletablerat samarbete med internationella myndigheter.¹⁷⁶ EU-kommissionen rapporterade 2023 om ett ökat antal utredningar, åtal och konfiskeringar av tillgångar i fall med koppling till organiserad brottslighet.¹⁷⁷ Trots detta rapporteras det att endast en bråkdel av många våldssamma brott klaras upp, med särskilda brister i fall där det tycks finnas en koppling till statliga tjänstemän. Högprofilsfall leder sällan till fällande domar och det förekommer påtryckningar och politiskt inflytande inom rättsväsendet.¹⁷⁸ Freedom House rapporterar att det politiska toppskiktet, däribland presidenten och regeringen, anklagas för att ha kopplingar till organiserad brottslighet.¹⁷⁹

Enligt konstitutionen ska internationella åtaganden vara en del av nationell lagstiftning, och med anledning av Serbiens medlemskap i Europarådet blir Europadomstolen den yttersta garanten för mänskliga rättigheter efter att nationella rättsmedel uttömts.¹⁸⁰

För mer information om rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#)
- EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, *2024 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Serbia*, 2024-07-24, [url](#)
- EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, *Serbia 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- Europarådet, Groups of States against Corruption (GRECO), *Fifth Evaluation Round. Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies. Evaluation Report. Serbia*, 2022-07-02, [url](#)
- Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Lifosrapport: Serbien - rätts- och säkerhetssektorn (version 1.0)*, 2019-08-21, [url](#)

¹⁷⁶ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 7; Balkan Insight, *In Declaring Serbia Free of Organised Crime, Govt Ignores the Obvious*, 2024-01-18, [url](#); Fundación Internacional y Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas (FIIAPP), *Serbia improves its legal instruments in the fight against organised crime*, 2023-06-08, [url](#); Civil Rights Defenders (CRD), *Decline in civil rights and freedoms in Serbia*, 2024-03-06, [url](#); EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, *Serbia 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 6

¹⁷⁷ EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, *Serbia 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 6

¹⁷⁸ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report – Serbia*, 2024-03-19, [url](#), s. 7; Balkan Insight, *In Declaring Serbia Free of Organised Crime, Govt Ignores the Obvious*, 2024-01-18, [url](#); FIIAPP, *Serbia improves its legal instruments in the fight against organised crime*, 2023-06-08, [url](#); Civil Rights Defenders (CRD), *Decline in civil rights and freedoms in Serbia*, 2024-03-06, [url](#)

¹⁷⁹ Freedom House, *Freedom in the World 2024 – Serbia*, 2024, [url](#)

¹⁸⁰ Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), *Constitution of the Republic of Serbia*, [url](#), art. 194

- USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23*, [url](#)

5. Non-refoulement

Serbien har undertecknat såväl 1951 års Genèvekonvention som 1967 års New York-protokoll.¹⁸¹ I artikel 3 i den nationella lagstiftningen om asyl och temporärt skydd stadgas att lagen ska tolkas i enlighet med internationella konventioner och internationell humanitär rätt. Artikel 6 i samma lag innehåller dessutom ett uttryckligt förbud mot refoulement.¹⁸² Serbien har traditionellt sett inte varit en destination för asylsökande utan utgör i första hand ett transitland.¹⁸³ Under 2023 registrerades och huserades totalt sett cirka 108 000 migranter i asyl- och mottagningscenter i Serbien, varav emellertid endast 1 654 ansökte om asyl och registrerades som asylsökande.¹⁸⁴

Den senaste utvärderingen av European Council on Refugees and Exiles (ECRE) ger en detaljerad redogörelse för det serbiska asylsystemets uppbyggnad inklusive tillämpandet av principen om non-refoulement.¹⁸⁵ Systemet, däribland de juridiska ramverken, är fortsatt under uppbyggnad. Exempelvis har nyligen genomförda lagändringar möjliggjort för flyktingar att få resedokument, möjliggjort för skyddsbehövande att få serbiskt medborgarskap samt medfört automatiskt arbetstillstånd till personer med beviljad skyddsstatus.¹⁸⁶

Det serbiska inrikesministeriet ansvarar för att hantera och avgöra asylärenden men rapporteras lida av kapacitets- och resursbrist vilket försvårar effektiviteten.¹⁸⁷ Enligt humanitära organisationer leder detta i sin tur till att myndigheterna brister i säkerställandet av skydd mot refoulement och det finns flertalet dokumenterade fall av migranter som utvisats utan att ha fått tillgång till asylprocessen.¹⁸⁸ Ett annat problem som rapporteras är bristande kvalitet i tillförlitlighets- och trovärdighetsbedömningar, och statistiken tyder på en låg beviljandegrad bland avgjorda ärenden (15 procent år 2023).¹⁸⁹

Det går att överklaga sitt beslut till en andra och tredje instans, men överklagandeprocessen beskrivs som ineffektiv och besvärlig.¹⁹⁰ Asylsökanden får i första hand

¹⁸¹ European Council on Refugees and Exiles (ECRE), Country Report: Short overview of the asylum procedure - Serbia, 2024-08-22, [url](#)

¹⁸² UNHCR, Law on Asylum and Temporary Protection, [url](#), art. 3 och art. 4

¹⁸³ ECRE, AIDA Country Report on Serbia – 2023 Update, 2024-08-13, [url](#); Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report – Serbia, 2024-03-19, [url](#), s. 13

¹⁸⁴ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 23; ECRE, Serbia Country Report 2023 Update, 2023-12-31, [url](#) s. 14–15

¹⁸⁵ ECRE, Serbia Country Report 2023 Update, 2023-12-31, [url](#)

¹⁸⁶ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 26; ECRE, AIDA Country Report on Serbia – 2023 Update, 2024-08-13, [url](#)

¹⁸⁷ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 23

¹⁸⁸ USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 24

¹⁸⁹ ECRE, Serbia Country Report 2023 Update, 2023-12-31, [url](#) s.15

¹⁹⁰ ECRE, Serbia Country Report 2023 Update, 2023-12-31, [url](#) s.15; USDOS, 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#), s. 23

juridisk hjälp av civilsamhällesorganisationer och det rapporteras om såväl brister i tillgången till rättshjälp och information som bristande kvalitet i densamma.¹⁹¹

Det finns rapporter om att flyktingar och migranter möter systematiska svårigheter att få tillträde till det serbiska territoriet och till asylprocessen, samt att de riskerar att utsättas för ett antal MR-överträdelser av gränspoliserna som agerar med straffrihet. Överträdelserna inkluderar bl.a. frihetsberövanden, fysisk och psykisk illabehandling samt utvisning utan att ha fått sin sak prövad. Så kallade pushbacks förekommer, tillbakatryckningar främst till Bulgarien, Nordmakedonien och Montenegro. Även på flygplatser i landet rapporteras om bristande tillgång till asylprocessen, samt om bl.a. tvångsavlägsnanden i kombination med frihetsberövande av syriska, afghanska, palestinska och turkiska medborgare. Totalt sett förhindrades illegal inresa för 37 403 personer år 2023, personer som därigenom nekades tillgång till asylprocessen.¹⁹²

Den serbiska regeringen har beslutat att erbjuda tillfälligt skydd till personer från Ukraina. Beslutet har förlängts i omgångar och gäller för närvarande till mars 2025.¹⁹³ Ukrainska skyddssökande bedöms, till skillnad från övriga migrantgrupper, ha obehindrad tillgång till det serbiska territoriet, till registreringsprocedurer samt till beviljande av skydd.¹⁹⁴

För mer information om situationen rörande principen om non-refoulement i Serbien rekommenderas följande rapporter:

- ECRE, *Country Report: Short overview of the asylum procedure - Serbia*, 2024-08-22, [url](#)
- ECRE, *Serbia Country Report 2023 Update*, 2023-12-31, [url](#)
- USDOS, *Country Report on Human Rights Practices: Serbia 2023*, 2024-04-23, [url](#)

¹⁹¹ ECRE, *Serbia Country Report 2023 Update*, 2023-12-31, [url](#) s. 15; USDOS, *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia*, 2024-04-23, [url](#), s. 23

¹⁹² ECRE, *AIDA Country Report on Serbia – 2023 Update*, 2024-08-13, [url](#); ECRE, *Serbia Country Report 2023 Update*, 2023-12-31, [url](#) s. 14, 48, 56

¹⁹³ ECRE, *Serbia Country Report 2023 Update*, 2023-12-31, [url](#) s.16–17

¹⁹⁴ ECRE, *Serbia Country Report 2023 Update*, 2023-12-31, [url](#) s. 17

Källförteckning

Elektroniska källor

Al Jazeera, Thousand protest in Serbia alleging election fraud by governing party, 2023-12-30, [url](#), (hämtad 2024-12-10)

Amnesty International, Serbia: Trapped by automation: Poverty and discrimination in Serbia's welfare state, 2023-12-04, [url](#) (hämtad 2024-08-20)

Amnesty International, The State of the World's Human Rights; Serbia 2023, 2024-04-24, [url](#) (hämtad 2024-05-30)

Balkan Insight, In Declaring Serbia Free of Organised Crime, Govt Ignores the Obvious, 2024-01-18, [url](#) (hämtad 2024-08-20)

Balkan Insight, Serbia Opposition's collapse will cost it dearly in elections, 2024-04-26, [url](#), (hämtad 2024-12-10)

Belgrade Centre for Human Rights, Human Rights in Serbia 2023, 2024, [url](#) (hämtad 2024-06-01)

BTI (Bertelsmann Stiftung), BTI 2024 Country Report – Serbia, [url](#) (hämtad 2024-05-13)

CRD (Civil Rights Defenders), Serbia is Ready for Law on Same Sex Union, Poll Finds Strong Support for LGBTI+ Rights, 2021-04-02, [url](#) (hämtad 2024-08-30)

CRD (Civil Rights Defenders), Decline in civil rights and freedoms in Serbia, 2024-03-06, [url](#) (hämtad 2024-08-20)

CRTA (Center for Research, Transparency and Accountability), Summary: Audit of political engagement in Serbia 2022, [url](#) (hämtad 2024-12-10)

ECRE (European Council on Refugees and Exiles), AIDA Country Report on Serbia – 2023 Update, 2024-08-13, [url](#) (hämtad 2024-08-22)

ECRE (European Council on Refugees and Exiles), Serbia Country Report 2023 Update, 2023-12-31, [url](#) (hämtad 2024-08-22)

ECRE (European Council on Refugees and Exiles), Country Report: Short overview of the asylum procedure - Serbia, 2024-08-22, [url](#) (hämtad 2024-08-22)

End Corporal Punishment, Country Report for Serbia, februari 2024, [url](#) (hämtad 2024-08-30)

ENNHRI (European Network of National Human Rights Institutions), Republic of Serbia, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-08-30)

- ERA (LGBTI Equal Rights Association), Attitudes towards LGBTIQ+ people in the Western Balkans, juni 2023, [url](#) (hämtad 2024-08-30)
- ERA, (LGBTI Equal Rights Association), List of LGBTI organizations in Serbia, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-08-15)
- EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, 2024 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Serbia, 2024-07-24, [url](#) (hämtad 2024-08-20)
- EU-kommissionen, Commission Staff Working Document, Serbia 2023 Report, 2023-11-08, [url](#) (hämtad 2024-05-30)
- EU-kommissionen, Commission Staff Working Document. Serbia 2024 Report, 2024-10-30, [url](#) (hämtad 2024-12-09)
- Eurochild, Country Profile 2023 Serbia, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-08-16)
- Europaparlamentet, Serbia and Kosovo must work to de-escalate the situation in northern Kosovo, 2023-10-19, [url](#), (hämtad 2024-12-09)
- Europaparlamentet, Serbia at risk of authoritarianism?, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-12-09)
- Europarådet, Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities, Fifth Report submitted by Serbia, 2022-09-02, [url](#) (hämtad 2024-06-12)
- Europarådet, Chart of signatures and ratifications of Treaty 114, 2024-06-14, [url](#) (hämtad 2024-06-14)
- Europarådet, Chart of signatures and ratifications of Treaty 187, 2024-08-30, [url](#) (hämtad 2024-08-30)
- Europarådet, Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Dunja Miijatovic, Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023, 2023-09-06, [url](#) (hämtad 2024-05-28)
- Europarådet, Report to the Government of Serbia on the visit to Serbia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 21 to 30 March 2023, 2024-01-25, [url](#) (hämtad 2024-06-13)
- FIIAPP (Fundación Internacional y Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas), Serbia improves its legal instruments in the fight against organised crime, 2023-06-08, [url](#) (hämtad 2024-06-20)

- FN (Förenta Nationerna), Human Rights Council, Visit to Serbia and Kosovo Report of the Special Rapporteur on the Promotion and Protection of the Right to Freedom of Opinion and Expression, 2024-05-02, [url](#) (hämtad 2024-08-19)
- FN (Förenta Nationerna), International Covenant on Civil and Political Rights, Human Rights Committee, Concluding observations on the fourth periodic report of Serbia, 2024-05-03, [url](#) (hämtad 2024-08-20)
- FN (Förenta Nationerna), Unicef, Children younger than 3-years old still being placed in institutions in Serbia, 2022-08-13, [url](#) (hämtad 2024-08-20)
- FN (Förenta Nationerna), UNHCR, Law on Asylum and Temporary Protection, [url](#) (hämtad 2024-08-20)
- FN (Förenta Nationerna), United Nations Treaty Collection, 12. Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aiming at the abolition of the death penalty, 2024-06-14, [url](#) (hämtad 2024-06-14)
- FN (Förenta Nationerna), UNWOMEN, Serbia, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-06-12)
- Freedom House, Nations in Transit 2024 – Serbia, 2024, [url](#) (hämtad 2024-05-18)
- Freedom House, Freedom in the World 2024 – Serbia, 2024, [url](#) (hämtad 2024-06-12)
- Helsinki Committee for Human Rights in Serbia, Serbia: Geopolitical and Values-based Alignment, 2024, [url](#) (hämtad 2024-08-20)
- ILGA Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, februari 2024, [url](#) (hämtad 2024-06-20)
- International Crisis Group, Toward Normal Relations between Kosovo and Serbia, daterad 2024-01-30, [url](#) (hämtad 2024-12-09)
- International Crisis Group, Northern Kosovo: Asserting Sovereignty amid Divided Loyalties, 2024-04-02, [url](#) (hämtad 2024-12-09)
- Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Lifosrapport: Serbien - rätts- och säkerhetssektorn (version 1.0), 2019-08-21, [url](#) (hämtad 2024-08-20)
- OSCE, Presidential and early parliamentary elections, 3 april 2022, [url](#) (hämtad 2024-12-10)
- OSCE, ODHIR election observation mission final report, [url](#), (hämtad 2024-12-10)
- Republic of Serbia, Parliamentary Elections, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-12-09)

RSF (Reportrar utan gränser), Serbia, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-05-15)

RSF (Reportrar utan gränser), Serbia must revise the media reforms to respond to disinformation challenges in line with EU calls, 2023-11-14, [url](#) (hämtad 2024-08-10)

Serbien, Constitution of the Republic of Serbia, [url](#) (hämtad 2024-08-30)

Serbiens konstitution, tillgänglig på: International Labour Organization (ILO), Constitution of the Republic of Serbia, [url](#) (hämtad 2024-12-09)

Serbien, National Assembly of the Republic of Serbia, Jurisdiction, competences and duties of the National Assembly, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-12-09)

Serbien, National Assembly of the Republic of Serbia, Composition, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-12-09)

Serbien, The President of the Republic of Serbia, Responsibilities, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-12-09)

Serbien, lagstiftande organ, Law on the Prohibition of Discrimination, 2009, [url](#) (hämtad 2024-05-16)

Serbien, Ministry for Human Rights, The Law on the Protection of Rights and Freedoms of National Minorities, 2002-02-27, [url](#) (hämtad 2024-06-10)

Serbien, Ministry of Foreign Affairs, Citizenship, odaterad, [url](#) (hämtad 2024-08-30)

Serbien, Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Child's rights, 2012-05-28, [url](#) (hämtad 2024-08-20)

Serbien, Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Complaint, 2012-07-16, [url](#) (hämtad 2024-08-20)

Serbien, Protector of Citizens - Ombudsman of Serbia, Regular Annual Report of the Protector of Citizens for 2022, 2023-03-15, [url](#) (hämtad 2024-06-12)

The Guardian, *Serbia pulls some troops back from Kosovo border after warning from US*, odaterad, [url](#), (hämtad 2024-12-11)

UD (Utrikesdepartementet), Serbien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#) (hämtad 2024-05-30)

Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Serbien – Modern historia, 2023-03-27, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2024-12-10)

Utrikespolitiska institutet (UI) Landguiden, Serbien – utrikespolitik och försvar, 2024-09-09, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2024-12-10)

Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Serbien – Inrikespolitik och författning, 2024-11-18, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2024-12-09)

Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Serbien – demokrati och rättigheter, 2024-07-05, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2024-12-10)

USDOS (United States Department of State), USDOS 2023 Country Reports on Human Rights Practices: Serbia, 2024-04-23, [url](#) (hämtad 2024-05-18)

USDOS (US Department of State), 2022 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2023-15-15, [url](#) (hämtad 2024-05-16)

USDOS (United States Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Serbia, 2024-06-30, [url](#) (hämtad 2024-08-19)

World Population Review, Countries that Recognize Kosovo 2024, [url](#) (hämtad 2024-12-09).

Bilaga

Serbien

Centrala internationella överenskommelser ¹⁹⁵	Datum för ratificering/accession/succession
FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	2001-03-12
Fakultativt protokoll till FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	2006-09-26
FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter	2001-03-12
Andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter syftande till dödsstraffets avskaffande	2001-09-06
FN:s konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden	2011-05-18
FN:s konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor	2001-03-12
FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering	2001-03-12
FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	2001-03-12
FN:s konvention för skydd av migrantarbetares och deras familjers rättigheter	Ej ratificerad
FN:s konvention om barnets rättigheter	2001-03-12
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	2009-07-31
FN:s flyktingkonvention ¹⁹⁶	2001-03-12
Protokollet av 1967 om flyktingars rättsliga ställning ¹⁹⁷	2001-03-12
Amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter ¹⁹⁸	Ej relevant

¹⁹⁵ Informationen om FN-traktat är hämtad från OHCHR:s "Treaty Body Database", tillgänglig via: [url](#) (hämtad 2020-08-04)

¹⁹⁶ United Nations Treaty Collection, 2. Convention relating to the Status of Refugees, data hämtad: 2020-08-11, [url](#) (hämtad 2020-08-11)

¹⁹⁷ UNHCR, 5. Protocol Relating to the Status of Refugees, 2011-06-22, [url](#) (hämtad 2020-08-11)

¹⁹⁸ Organization of American States (OAS), American Convention on Human Rights "Pact of San Jose, Costa Rica" (B-32), odaterad, [url](#) (hämtad 2020-08-11)

Centrala internationella överenskommelser ¹⁹⁵	Datum för ratificering/accession/succession
Andra tilläggsprotokollet till den amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter för att avskaffa dödsstraffet ¹⁹⁹	Ej relevant
Inter-amerikanska konventionen om att förebygga och bestraffa tortyr ²⁰⁰	Ej relevant
Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna ²⁰¹	2004-03-03
Tilläggsprotokoll nr 6 till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna gällande avskaffande av dödsstraff ²⁰²	2004-03-03

¹⁹⁹ OAS, A-53: Protocol to the American Convention on Human Rights to Abolish the Death Penalty, odaterad, [url](#) (hämtad 2020-08-11)

²⁰⁰ OAS, A-51: Inter-American Convention to Prevent and Punish Torture, odaterad, [url](#) (hämtad 2020-08-11)

²⁰¹ Europarådet, Chart of signatures and ratifications of Treaty 005, 2020-08-04, [url](#) (hämtad 2020-08-04)

²⁰² Europarådet, Chart of signatures and ratifications of Treaty 114, 2020-08-04, [url](#) (hämtad 2020-08-04)